

Möten i två ungdomsböcker

Av **Ingrid Nettervik**, universitetslektor i svenska

[Länk till presentation av Ingrid Nettervik](#)

"Möten, efterlängtrade eller oväntade är ofta de viktigaste scenerna i en bok. Det är i möten en författare har möjlighet att skapa dramatik, romantik, komik och få det oväntade att hända." Så skriver Lasse Ekholm i *Skrivboken, en handledning i det skönlitterära författandets konst* med unga läsare som främsta målgrupp. Vilken roll möten med människor spelar för handlingen och huvudpersonens utveckling i två ungdomsböcker är temat för den här artikeln.

"Aldrig i livet kommer jag att glömma dagen då han kom", skriver jagberättaren i **Per Nilssons** prisbelönta ungdomsroman *Anarkai*. "Dagen då hon också kom." Den som för ordet är den rullstolsbundne Johan. Han är nog kontrollerad av sin nattarbetande mamma Lena. För nog kan Johan känna ibland, när hon ringer hem sent på kvällen för att kontrollera. För nog tänker han definitivt, när hon en kväll i oro för att han inte svarar i telefonen letar sig fram till Gros husvagn och förstör hans första möte med kärleken.

Citatets "han" syftar på Anarakai, den jonglerande ynglingen som skiljer sig från alla i mängden på torget i den sommarheta kuststaden. Han är annorlunda klädd, uppträder utmanande och han är ensam. Anarkai fick saker att hända, sådant som gav Johan självförtroende och kraft att bryta sig loss från sin överbeskyddande mamma.

Citatets "hon" syftar på Gro, flickan med den korta pojkfrisuren i campingkiosken, som också lockas av Anarkais provocerande framträdande. När Anarkai försvinner i ett rökmoln stannar hon kvar och pratar med Johan. Strax därefter dyker Anarkai upp på nytt och slår sig ner hos dem.

Det plötsliga mötet med Anarkai och Gro förändrade totalt Johans liv, och det ledde både till dramatik och romantik, för att anknyta till Lasse Ekholm.

Tre oplanerade möten blir avgörande för Ulv i **Maj Bylocks** historiska roman *Häxbrygden*. Ulv har av sin mor lärt sig konsten att bota sjuka med hjälp av örter, men nu ska han resa till Uppsala för att studera medicin.

Ulvs första möte i Uppsala skaffar honom ett uselt ställe att bo på till en alltför stor kostnad. Men han vågar inte protestera mot den jätte till pojke, Skräcken kallad, som slänger upp hans tunga resekista på axeln, när han just har stigit av vagnen. Skräcken vill han inte möta ensam en mörk kväll, tänker Ulv, efter det att han flyttat till ett betydligt bättre ställe. Men just Skräcken är det som oväntat kommer Ulv till hjälp längre fram, när han befinner sig i en svår situation, och den som borde ha ställt upp vid hans sida, teologen Gabriel, hans första vän i Uppsala, lämnar honom i sticket. Bekantskapen med Gabriel inleds även den genom ett plötsligt möte. Gabriel är det som ordnar med Ulvs nya bostad.

Störst betydelse för Ulv får kanske ändå mötet med den skenande hästen. Ulv har god hand med djur. Han lyckas få tag i hästens tyglar och kan lugna den upphetsade kraken. Ägaren till hästen är en luggsliten gubbe med peruken på sned. När Ulv beger sig till sin första föreläsning upptäcker han att gubben var självaste professor Broberg. Ulvs ingripande med hästen har riktat professorns uppmärksamhet på honom, och Broberg får ett avgörande inflytande på Ulvs utveckling i Uppsala och på hans framtid.

Någon romantik leder inte mötena till i den här berättelsen men väl till dramatik. Ulv hamnar så småningom i fängelse anklagad för häxkonster, och hade det inte varit för professor Broberg och Skräcken hade det säkert slutat illa för honom.

De här ungdomsromanerna är olika till sin karaktär. Anarkai är en samtidsroman som ställer existentiella frågor i centrum och Häxbrygden skildrar med lätta övernaturliga inslag häxförföljelsernas mörka tid i vår historia. Gemensamt för böckerna är dock att oväntade och oplanerade möten är handlingens startpunkt och det nav som sedan driver den vidare.

(Artikeln även publicerad i Smålandsposten 971017 med rubriken 'Oplanerade möten')